

## รายงานการประชุมสภาการศึกษา

ครั้งที่ ๔/๒๕๖๘

วันศุกร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๘ เวลา ๐๘.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร ชั้น ๓ อาคาร ๕๖ ปี สกศ. ควบคู่การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

### ผู้มาประชุม

#### กรรมการโดยตำแหน่ง

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศาสตราจารย์นฤมล ภิญโญสินวัฒน์) ประธานกรรมการ
๒. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นายสุเทพ แก่งสันเทียะ) กรรมการ
๓. ปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายสันติธร ยิ้มละมัย รองปลัดกระทรวงมหาดไทย แทน) กรรมการ
๔. ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม  
(นายวันนี นนท์ศิริ ผู้ตรวจราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แทน) กรรมการ

#### กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรเอกชน

๕. นายบุญเลี้ยง ไชยศักดิ์ กรรมการ

#### กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๖. นายอนุชากร มาศมมาดล กรรมการ

#### กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรวิชาชีพ

๗. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์อมร ลิลาธรรม กรรมการ

#### กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น

๘. ศาสนาจารย์ธงชัย ประดับชนานุรัตน์ กรรมการ

#### กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๙. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตี กรรมการ
๑๐. นางสาวกรองทอง บุญประคอง กรรมการ
๑๑. นายคมสัน โพธิ์คง กรรมการ
๑๒. เลขาธิการสภาการศึกษา (รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ) กรรมการและเลขานุการ

### ผู้มาประชุม (ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์)

#### กรรมการโดยตำแหน่ง

๑. เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (นายยศพล เวณุโกเศศ) กรรมการ
๒. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายพิเชฐ โพธิ์ภักดี) กรรมการ
๓. ปลัดกระทรวงแรงงาน (นายพิเชษฐ์ ทองพันธ์ รองปลัดกระทรวงแรงงาน แทน) กรรมการ
๔. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา  
(นางณัฐนันท์ อัสวเลิศศักดิ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา แทน) กรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม  
(นางสาวชมภารี ชมภูรัตน์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แทน) กรรมการ
๖. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์  
(นางศิริลักษณ์ มีมาก รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านการพัฒนาสังคม แทน) กรรมการ
๗. เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ  
(นางสาวมนต์ทิพย์ สัมพันธ์วงศ์ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนและสังคม แทน) กรรมการ

“เรียนดี มีคุณธรรม”

## กรรมการที่เป็นผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย

|                                            |         |
|--------------------------------------------|---------|
| ๘. นายสมัย เจริญช่าง                       | กรรมการ |
| <b>กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ</b>                |         |
| ๙. นายอำนาจ วิชาญวดี                       | กรรมการ |
| ๑๐. ศาสตราจารย์บังอร เสรีรัตน์             | กรรมการ |
| ๑๑. นายบุญรักษ์ ยอดเพชร                    | กรรมการ |
| ๑๒. ศาสตราจารย์พิเศษทอง จันทรางศุ          | กรรมการ |
| ๑๓. นายอดุลย์ พิมพ์ทอง                     | กรรมการ |
| ๑๔. นายบัณฑิต ศรีพุทธานกู                  | กรรมการ |
| ๑๕. นายสุรศักดิ์ มุกประดับ                 | กรรมการ |
| ๑๖. นายเหมพงศ์ ทวีกาญจน์                   | กรรมการ |
| ๑๗. นายสกล กิตติ์นิธิ                      | กรรมการ |
| ๑๘. รองศาสตราจารย์ดนูศักดิ์ สาคริก         | กรรมการ |
| ๑๙. รองศาสตราจารย์ประมา ศาสตรระจุ          | กรรมการ |
| ๒๐. ศาสตราจารย์ นายแพทย์อภิชาติ จิตต์เจริญ | กรรมการ |
| ๒๑. นายชาติชาย เกตุพรหม                    | กรรมการ |
| ๒๒. นายวิริยะ รามสมภพ                      | กรรมการ |
| ๒๓. นายชัยยศ อิมสุวรรณ์                    | กรรมการ |

## ผู้ไม่มาประชุม

|                                                    |          |
|----------------------------------------------------|----------|
| ๑. พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)               | ลาประชุม |
| ๒. พระพรหมวชิรวิมล (แสง ธมฺเมสโก)                  | ลาประชุม |
| ๓. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประสิทธิ์ วัฒนาภา | ลาประชุม |

## ผู้เข้าร่วมประชุม

|                                       |                                                                                                                                  |
|---------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ๑. นางสาววิภาดา ลีเฉลิมวงศ์           | ผู้ตรวจราชการกรม สำนักงานสถิติแห่งชาติ<br>กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม                                                    |
| ๒. นางอำไพ จิตรแจ่มใส                 | รองผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม                                                          |
| ๓. นางโสนน้อย บุราเจริญ               | สถิติจังหวัดนครศรีธรรมราช กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม                                                                    |
| ๔. ว่าที่ร้อยตรีหญิงสุนีย์ รามัญจิตต์ | นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ<br>กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม                                            |
| ๕. นางสาวกรรณิการ์ ยามาเจริญ          | นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการพิเศษ<br>สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม |
| ๖. นายสมคิด จรรย์านวัฒน์              | รองผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน<br>สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน                                         |
| ๗. นางเบญจวรรณ ดวงใจ                  | นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ<br>สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน              |
| ๘. นางสาวณภาพัช เพชรไทย               | นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ<br>สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน              |

|                                             |                                                                           |
|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| ๙. นายนิติ นาชิต                            | รองเลขาธิการสภาการศึกษา                                                   |
| ๑๐. นางอำภา พรหมวาทย                        | ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา                                         |
| ๑๑. นางประวีณา อัสโย                        | ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ                                                  |
| ๑๒. นายวีระพงษ์ อุ่เจริญ                    | ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา                                   |
| ๑๓. นางสาวกิงกาญจน์ เมฆา                    | ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา                                      |
| ๑๔. นางโชติกา วรรณบุรี                      | ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้                        |
| ๑๕. นางเพทหาย บุญมี                         | ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร                                           |
| ๑๖. นางสาวศศิรัศม์ วีระไวทยะ                | ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ                            |
| ๑๗. นางนันทิชา ไวยนพ                        | ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร                                             |
| ๑๘. นางพัชรพรพรรณ ฤทธาจินดารุ่ง             | ผู้อำนวยการสำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย                                  |
| ๑๙. นางสาวช่อบุญ จิราณุภาพ                  | ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา                             |
| ๒๐. นางรุจิรา สุนทรรัตน์                    | ผู้อำนวยการกลุ่มงานจริยธรรม                                               |
| ๒๑. นางสาวกาญจนา หงษ์รัตน์                  | ผู้อำนวยการสำนักกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ                                       |
| ๒๒. นางรุ่งตะวัน งามจิตอนันต์               | นักวิชาการศึกษาคำาานการพิเศษ แทน<br>ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา |
| ๒๓. นางสาวอุษา คงสาย                        | นักวิชาการศึกษาคำาานการพิเศษ                                              |
| ๒๔. นางสาวดารณี อรุณวรากรณ์                 | นักวิชาการศึกษาคำาานการพิเศษ                                              |
| ๒๕. นางสาวปัทมา เอี่ยมละออง                 | นักวิชาการศึกษาคำาานการพิเศษ                                              |
| ๒๖. นางสาวกรกมล จิ่งสำราญ                   | นักวิชาการศึกษาคำาานการพิเศษ                                              |
| ๒๗. นายชาญชัย มาณจักร                       | นิติกรคำาานการ แทนผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา                     |
| ๒๘. เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา |                                                                           |

### เริ่มประชุมเวลา ๐๘.๓๐ น.

รองศาสตราจารย์ประวิต เอรารวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ  
แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า การประชุมวันนี้เป็นการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๘ จัดขึ้น ณ สำนักงาน  
เลขาธิการสภาการศึกษา ควบคุมการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีกรรมการเข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้น  
จำนวน ๓๕ คน กรรมการลาประชุม จำนวน ๓ คน (๒ รูป ๑ คน) และขออนุญาตให้ผู้สนับสนุนข้อมูล  
จากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารและ  
เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการประชุมเพื่อนำเสนอข้อมูลและชี้แจงในวาระต่าง ๆ และเรียนเชิญ  
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเข้าร่วมการประชุม

ศาสตราจารย์นฤมล ภิญโญสินวัฒน์ ประธานกรรมการสภาการศึกษา (รัฐมนตรีว่าการ  
กระทรวงศึกษาธิการ) กล่าวเปิดการประชุมและมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุม

### ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ศาสตราจารย์นฤมล ภิญโญสินวัฒน์ ประธานกรรมการสภาการศึกษา (รัฐมนตรีว่าการ  
กระทรวงศึกษาธิการ) แจ้งให้ที่ประชุมทราบ ๒ เรื่อง คือ **เรื่องที่ ๑ สถานการณ์อุทกภัยภาคใต้** ในพื้นที่จังหวัด  
สงขลา ตรัง สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส นครศรีธรรมราช และพัทลุง กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเจ้าหน้าที่  
ลงพื้นที่ให้การช่วยเหลือแล้ว โดยมี นายยศพล เวณุโกเศศ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

“เรียนดี มีคุณธรรม”

และนายพิเชฐ โพธิ์ภักดี เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมลงพื้นที่ ซึ่งพื้นที่จังหวัดสงขลาได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากน้ำท่วมสูง ๔ เมตร จึงขอให้ทั้งสองหน่วยงานเร่งสำรวจความเสียหายหลังน้ำลด เพื่อเสนอของบประมาณสำหรับการฟื้นฟูสถานศึกษาให้สามารถกลับมาจัดการเรียนการสอนได้โดยเร็ว พร้อมทั้งพิจารณาการใช้แผนการเรียนการสอนออนไลน์ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบตามความเหมาะสม อีกทั้งเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการวางแผนระยะยาวเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยพิบัติ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของชุมชนและสภาพเมืองที่ส่งผลต่อการระบายน้ำและก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถานศึกษาในหลายพื้นที่ ทั้งภาคใต้และภาคเหนือ

**เรื่องที่ ๒ การเข้าร่วมประชุม OECD Education Forum** ณ สาธารณรัฐสโลวัก เป็นการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการของกลุ่มประเทศสมาชิก OECD การประชุมดังกล่าวมีความคืบหน้าเกี่ยวกับเอกสารการสมัครเป็นสมาชิก OECD ของประเทศไทย ได้รับการทบทวนและผ่านเกณฑ์ทั้งหมด โดย OECD พร้อมให้การสนับสนุนนโยบายด้านการศึกษาของไทยอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ ประเทศไทยมีเป้าหมายในการเข้าร่วมเป็นสมาชิก OECD ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ ขอให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนงานดังกล่าว นอกจากนี้ การประชุมได้ให้ความสำคัญกับประเด็นเทคโนโลยี โดยเฉพาะปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการเตรียมความพร้อมให้เด็กและครูสามารถใช้งานได้อย่างปลอดภัยและมีจริยธรรม จึงขอให้เร่งนำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เพื่อประสานการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกกระทรวงศึกษาธิการเพื่อรับผิดชอบการดำเนินการร่วมกันต่อไป

**มติ** ที่ประชุมรับทราบ

## ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

รองศาสตราจารย์ประวิตร เอราวรรณ์ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ฝ่ายเลขานุการได้จัดทำรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๓๐/๒๕๖๘ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๘ และได้แจ้งเวียนให้คณะกรรมการพิจารณาและรับรองรายงานการประชุมแล้ว เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ไม่มีกรรมการแจ้งแก้ไขรายงานการประชุม จึงขอเสนอต่อที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณารับรองรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘

**มติ** ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ วันศุกร์ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๘ โดยไม่แก้ไข

## ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่อง

- ไม่มี -

## ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

### เรื่องที่ ๔.๑ มาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นางโชติกา วรรณบุรี ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอเรื่องมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการและแนวคิด ได้แก่ ๑) การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ๒) การตอบสนองการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และ ๓) การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในยุคดิจิทัล

“เรียนดี มีคุณธรรม”

ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ได้แก่ เป็นผู้เรียนรู้ เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และมีความเป็นพลเมืองดิจิทัล

มาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ๔ มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ ๑ การเข้าถึงและความเสมอภาคทางเทคโนโลยีดิจิทัล มาตรฐานที่ ๒ การออกแบบการเรียนรู้และนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ มาตรฐานที่ ๓ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และ มาตรฐานที่ ๔ การสนับสนุนผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เสนอร่างมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อคณะกรรมการสภาการศึกษา ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบในหลักการ และให้จัดทำแนวทางสู่การปฏิบัติ ดำเนินการทดลอง นำร่อง และนำผลมาเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการสภาการศึกษา ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงดำเนินการนำร่องมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ในช่วงภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๘ ในสถานศึกษานำร่อง จำนวน ๑๑๒ แห่ง ใน ๘ สังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระบบ นอกระบบ และอาชีวศึกษา ในพื้นที่ ๕ จังหวัด คือ ขอนแก่น พะเยา สงขลา สมุทรสาคร และกรุงเทพมหานคร

ผลการดำเนินการนำร่องการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ พบว่าทั้ง ๔ มาตรฐาน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม พบปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานนำร่อง ได้แก่ ๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีดิจิทัล ส่วนใหญ่มีข้อจำกัด และไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งาน ๒) ด้านผู้เรียน ผู้เรียนบางกลุ่มขาดอุปกรณ์ดิจิทัลสำหรับการเรียนรู้ ๓) ด้านผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา พบว่าผู้สอนและบุคลากรบางส่วนยังขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ และยังขาดบุคลากรสนับสนุนทางเทคนิคในการดูแลระบบและอุปกรณ์ และ ๔) ด้านงบประมาณและการสนับสนุนจากรัฐ/หน่วยงานต้นสังกัด หากขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษาต้องเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่าย ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินงานตามมาตรฐานได้เต็มรูปแบบ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำผลการดำเนินการนำร่องการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้มาปรับปรุงตัวบ่งชี้ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยมาตรฐานทั้ง ๔ ด้าน มีตัวบ่งชี้ดังนี้ **มาตรฐานที่ ๑ การเข้าถึงและความเสมอภาคทางเทคโนโลยีดิจิทัล** ประกอบด้วย ๒ ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ๑.๑ ผู้เรียนและผู้สอน เข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีคุณภาพ และ ๑.๒ ผู้เรียนและผู้สอนเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับบริบทในการเรียนรู้ **มาตรฐานที่ ๒ การออกแบบการเรียนรู้และนำตนเองเชิงสร้างสรรค์** ประกอบด้วย ๔ ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ๒.๑ ผู้สอนออกแบบการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ และจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ และศักยภาพของผู้เรียนที่แตกต่างกัน ๒.๒ ผู้สอนอำนวยความสะดวก แนะนำ และช่วยเหลือผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เพื่อการเรียนรู้ และส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้กับผู้เรียน ๒.๓ ผู้เรียนเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ได้อย่างเหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย โดยกำหนดเป้าหมาย ออกแบบการเรียนรู้ สร้างสรรค์ผลงานหรือนวัตกรรม ประเมิน และปรับปรุงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และ ๒.๔ ผู้เรียนคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณและมีความฉลาดรู้ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และปัญญาประดิษฐ์อย่างปลอดภัย มีจริยธรรม และจัดการข้อมูลดิจิทัลของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ **มาตรฐานที่ ๓ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้** ประกอบด้วย ๒ ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ๓.๑ ผู้สอนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์ และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และ ๓.๒ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์กำกับ ติดตาม ประเมินผล และนำมาปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ และรายงานให้ผู้ปกครองติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนรู้

“เรียนดี มีคุณธรรม”

ของผู้เรียนได้อย่างสะดวก **มาตรฐานที่ ๔ การสนับสนุนผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา** ประกอบด้วย ๔ ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ๔.๑ หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหรือสถานศึกษาให้การสนับสนุนบุคลากรและสร้างเครือข่ายในการดูแล ซ่อมบำรุง และให้คำปรึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา ๔.๒ หน่วยงานต้นสังกัดสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนา เผยแพร่หรือแบ่งปันแพลตฟอร์มและคลังสื่อดิจิทัลที่มีคุณภาพและทันสมัย รวมทั้งส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ ๔.๓ หน่วยงานต้นสังกัดพัฒนาสมรรถนะผู้นำทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และ ๔.๔ สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ตามบริบทที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการเทคโนโลยีดิจิทัล และกำกับติดตามการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และมีจริยธรรม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ๖ ประเด็น ดังนี้ ๑) ให้ความเห็นชอบมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒) ให้รัฐสนับสนุนการนำมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปสู่การปฏิบัติแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกมิติภายใน ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๐ – ๒๕๗๒) โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาตามมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๓) ให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาและสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัดใช้เป็นแนวทางสำหรับจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์อย่างเหมาะสม ปลอดภัย มีจริยธรรม และยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมโอกาสการเข้าถึงและความเสมอภาคทางเทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ผู้เรียนทุกกลุ่ม ๔) ให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และทั่วถึงสถานศึกษาที่ขาดแคลน รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์ดิจิทัลชุมชน และ ศูนย์ USO Net ให้มีความต่อเนื่องเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาและชุมชน ๕) ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ๖) ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาต้นแบบสถานศึกษาตามมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีด้านการบริหารจัดการและนวัตกรรมการเรียนรู้ให้แก่สถานศึกษาอื่น

### การพิจารณา

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑. กรรมการมีข้อสังเกต ๓ ประเด็น ได้แก่ ๑) เทคโนโลยีดิจิทัลกับความเป็นมนุษย์ (Humanity) ขณะนี้นานาชาติให้ความสำคัญไม่เพียงเฉพาะเรื่อง Digital literacy เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมด้วย การใช้ปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI เป็นเรื่องที่ดีและควรสนับสนุน แต่การใช้ AI มากเกินไปอาจลดทอนความเป็นมนุษย์ (Humanity) ลง จึงจำเป็นต้องให้ครูมีบทบาทในการกำกับดูแลไม่ให้ผู้เรียนใช้ AI เกินขอบเขต และรักษาสสมดุลระหว่างความเป็นมนุษย์กับเทคโนโลยี ๒) ขอให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ที่มีเรื่อง Digital literacy ควบคู่กับจริยธรรม และสอดคล้องกับมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง และ ๓) เครื่องมือที่ใช้ในการวัด ติดตาม และประเมินผล ในมาตรฐานที่ ๓ ควรระบุว่าจะใช้เครื่องมือใดในการวัด ติดตาม และประเมินผล นอกเหนือจากการประเมินพัฒนาการเรียนรู้

**“เรียนดี มีคุณธรรม”**

ซึ่งควรมี ๓ ประเด็นที่เกี่ยวข้อง คือ (๑) คุณธรรม (Morality) (๒) จริยธรรม (Ethics) และ (๓) สิทธิมนุษยชน (Human rights) ในประเด็นนี้ รองศาสตราจารย์ประวิต เอรารวรรณ์ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการ และเลขานุการ ชี้แจงว่า การกำหนดมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้มีความครอบคลุมประเด็น ด้านจริยธรรม AI Ethics แล้ว ซึ่งกลุ่มงานที่รับผิดชอบการจัดทำมาตรฐานดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับประเด็นนี้ สำหรับประเด็นการวัดและประเมินผลมิได้ให้ความสำคัญเฉพาะเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเท่านั้น แต่เน้นเรื่อง จริยธรรมด้วย ซึ่งการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องดำเนินการต่อไป

๒. ปัจจุบันการประเมินผลหลังการเรียนการสอนมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิ การเรียน การสอนนักศึกษาแพทย์ ผู้สอนจะให้สิด/นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากวารสารวิชาการ การใช้เทคโนโลยี และใช้ AI ประกอบการคิดวิเคราะห์ เพื่อประกอบการวินิจฉัยและวางแผนการรักษา ซึ่งในอนาคตการสอบอาจอนุญาต ให้นำโทรศัพท์มือถือและตำราเข้าไปในห้องสอบเพื่อค้นคว้าหาข้อมูลสำหรับการตอบคำถามในลักษณะความเรียง (Essay) แนวทางดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมทักษะการค้นคว้าข้อมูล การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ AI ควบคู่กับ การคิดวิเคราะห์ ซึ่งอาจต้องเริ่มปลูกฝังตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พร้อมทั้งต้องมีแผนการประเมินผล ที่เหมาะสมเพื่อรองรับรูปแบบการเรียนรู้และทักษะใหม่เหล่านี้ ในประเด็นนี้ นางโชติกา วรรณบุรี ผู้อำนวยการ สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ชี้แจงว่า การประเมินผลเป็นประเด็นที่สถานศึกษายังประสบปัญหา แม้มุ่งพัฒนาอย่างต่อเนื่องก็ตาม โดยมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ที่กำหนดไว้เป็นเพียงกรอบหลัก สำหรับการดำเนินงาน ส่วนแผนการปฏิบัติงานหรือ Action plan จะต้องมีการจัดทำรายละเอียดเพิ่มเติม ในขั้นตอนต่อไป

๓. คำนิยาม “การศึกษาขั้นพื้นฐาน” ในมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ นี้ยังไม่สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งระบุ การศึกษาขั้นพื้นฐานที่ครอบคลุมประเภทอาชีวศึกษา (ระดับ ปวช.-ปวส.) ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ต้องใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลและควรอยู่ในกรอบมาตรฐานเช่นกัน นอกจากนั้น การกำหนดให้เริ่มใช้มาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการเรียนรู้ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ ๔ อาจไม่เพียงพอ เพราะเด็กในช่วงประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๓ สามารถใช้ เทคโนโลยีได้ด้วยเช่นกัน จึงควรระบุช่วงชั้นและมาตรฐานให้ครอบคลุมตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อวางพื้นฐานที่เหมาะสมตั้งแต่ต้น ในประเด็นนี้ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตี ให้ข้อมูล เพิ่มเติมว่า จากข้อมูลทางการแพทย์ด้านพัฒนาการเด็ก UNESCO กำหนดช่วงวัยเด็กปฐมวัย (Early childhood) ถึงอายุ ๘ ปี ซึ่งในบริบทของประเทศไทยครอบคลุมนักเรียนช่วงชั้นที่ ๑ (ประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๓) โดยในทาง พัฒนาการ หากมีการดำเนินมาตรการหรือการแทรกแซงใด ๆ ในกลุ่มเด็กประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๓ จะทำให้เด็ก มีความเสี่ยงสูงกว่าในช่วงชั้นอื่น ๆ เช่น ความเสี่ยงต่อการติดเกมหรือการติดออนไลน์ ซึ่งส่งผลให้การแก้ไข หรือปรับพฤติกรรมทำได้ยาก ดังนั้น หากพิจารณาการกำหนดระดับชั้นที่เหมาะสมสำหรับมาตรการ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ขึ้นไปอาจเหมาะสมกว่า เนื่องจากเด็กเข้าสู่ช่วงก่อนวัยรุ่น (Pre-teen) และมีความพร้อมด้านพัฒนาการที่จะทดลอง เรียนรู้ และรับมือกับปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ในประเด็นการกำหนดช่วงวัยที่ต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัล กรรมการมีความเห็นต่าง โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์อมร ลิลารศมี ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า สิ่งที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากำลังดำเนินการ คือกระบวนการด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของเด็กไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวเด็กเพียงลำพัง แต่ยังต้องอาศัยบทบาทของผู้ปกครอง และสภาพแวดล้อมในการประคับประคองให้เด็กใช้เทคโนโลยีไปในทางที่เหมาะสม ปัจจุบันเด็กอายุ ๘ ขวบ สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งเทคโนโลยีสามารถส่งเสริมทักษะเชิงบวก เช่น การสื่อสาร และการแสดงออกของเด็ก เป็นต้น แต่จำเป็นต้องมีการกำกับ ดูแล และให้ความรู้แก่ผู้ปกครองควบคู่กันเพื่อให้ เกิดผลดีต่อเด็กอย่างยั่งยืน

“เรียนดี มีคุณธรรม”

๔. ข้อเสนอข้อที่ ๕ ระบุให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการกำกับติดตามตามมาตรฐานที่จะเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ หน่วยงานที่จัดการศึกษาไม่ได้มีเพียงกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่รวมถึงหน่วยงานในกระทรวงอื่นที่ต้องนำมาตราฐานดังกล่าวไปใช้ เช่น กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่ติดตามประเมินผลหน่วยงานอื่น อาจกระทบต่อขอบเขตบทบาทและหน้าที่ จึงเสนอให้ปรับคำเป็น “ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานภายในของตน เพื่อดำเนินการติดตามและประเมินผลตามมาตรฐาน” ในประเด็นนี้ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตี ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า สำหรับประเด็นมาตรฐานการวัดและประเมินผล ในประเทศสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการประเมินแบบอิงกระบวนการ (Process-based evaluation) ไม่จำกัดเฉพาะการประเมินผลลัพธ์ (Outcome-based evaluation) เท่านั้น ดังนั้น การพิจารณานำแนวทางการประเมินที่ให้ความสำคัญทั้งด้านกระบวนการ (Process-based evaluation) และคุณค่า (Value-based evaluation) มาประยุกต์ใช้ จะช่วยให้ระบบการประเมินมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ นายคมสัน โพธิ์คง ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การจัดตั้งหน่วยงานภายในเพื่อประเมินมาตรฐานควรดำเนินการควบคู่กับบทบาทของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เนื่องจากการตรวจสอบมาตรฐานควรมีองค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งนี้ แม้หน่วยงานภายในจะดำเนินการประเมินตามอำนาจหน้าที่ของตน แต่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาควรมีบทบาทในการร่วมติดตามและรายงานผลการประเมิน โดยไม่ใช่ลักษณะของการสั่งการหรือบังคับ เพื่อให้การประเมินเป็นไปตามหลักการและทำให้กระบวนการประเมินน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ ควรเพิ่มเติมบทบาทของ “ผู้บริหารการศึกษา” ทุกระดับให้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนมาตรฐาน เนื่องจากผู้บริหารการศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนมาตรฐาน มิใช่เฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้ การระบุเพียง “หน่วยงานต้นสังกัด” อาจทำให้ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ไม่รับรู้หรือไม่เข้าใจหลักการอย่างครบถ้วน ดังนั้น จึงควรเพิ่มเติมบทบาทของผู้บริหารการศึกษาไว้ในมาตรฐานเพื่อให้เกิดความครบถ้วนและสอดคล้องกับการปฏิบัติจริง

๕. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาไม่นำมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปปฏิบัติ จะมีบทลงโทษหรือไม่ ในประเด็นนี้ รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ ชี้แจงว่า ประเด็นเรื่องมาตรการทางวินัย (Sanction) มีความท้าทายในการดำเนินการ มาตรการที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการได้คือการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรีตามกระบวนการ ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะดำเนินการประมวลความคิดเห็นจากทุกฝ่าย นำเสนอเข้าสู่คณะกรรมการสภาการศึกษาด้านมาตรฐานการศึกษาอีกครั้ง ก่อนเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และ นายสุเทพ แก่งสันเทียะ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาไม่มีหน่วยงานในพื้นที่ที่จะดำเนินการโดยตรง จึงต้องอาศัยศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ประสานงาน อย่างไรก็ตาม หากไม่มีฐานอำนาจรองรับ การที่ศึกษาธิการจังหวัดซึ่งสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะเข้าไปดูแลหน่วยงานของกระทรวงอื่นอาจเป็นไปได้ยาก ดังนั้นจึงควรให้แต่ละหน่วยงานมีหน่วยงานภายในของตนเองที่รับผิดชอบเรื่องมาตรฐานดังกล่าว พร้อมทั้งกำหนดมาตรการทางวินัยภายในโครงสร้างนั้น เพื่อให้การดำเนินงานมีความครบถ้วนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

**มติ** ที่ประชุมให้ความเห็นชอบในหลักการมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษานำความเห็นของคณะกรรมการสภาการศึกษาไปปรับมาตรฐานฯ ให้มีความสมบูรณ์ แล้วนำเสนอให้คณะกรรมการสภาการศึกษาด้านมาตรฐานการศึกษาพิจารณา และแจ้งเวียนให้กรรมการสภาการศึกษาทราบ แล้วจึงเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

## เรื่องที่ ๔.๒

### (ร่าง) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต

นางสาวกรกมล จิ่งสำราญ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนานโยบายด้านการมีส่วนร่วมและการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ นำเสนอ (ร่าง) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

(ร่าง) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต จัดทำขึ้นภายใต้วิสัยทัศน์ของการมุ่งขับเคลื่อนประเทศไทยสู่การเป็นชาติแห่งการเรียนรู้บนฐานของระบบนิเวศการเรียนรู้ โดยมีเมืองและชุมชนเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ประชาชนทุกช่วงวัยเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งการศึกษาหรือการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง มิได้ขึ้นอยู่กับการศึกษาในระบบเพียงประการเดียว แต่มีความเชื่อมโยงถึงการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้นการสร้างความเข้มแข็งของการศึกษาและการเรียนรู้จึงต้องเริ่มจากท้องถิ่นในการเพิ่มโอกาสให้คนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ ซึ่งสิ่งที่จะได้รับการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้คือ คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน เมืองเกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คนมีความรู้สึกมีคุณค่า มีความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองในท้องถิ่นของตนเอง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้จึงจัดทำ (ร่าง) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต ทั้งนี้ ข้อเสนอดังกล่าว ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ใน ๓ เรื่องหลัก คือ **เรื่องที่ ๑ การวางยุทธศาสตร์และสร้างเครือข่ายขับเคลื่อน** โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมเป็นองค์กรในการขับเคลื่อน "แพลตฟอร์มเมืองแห่งการเรียนรู้ของประเทศไทย (Thailand Learning City Platform)" ร่วมกับ ๒๑ หน่วยงาน โดยสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) หรือ OKMD เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ในแพลตฟอร์มมีเรื่องการวิจัยและแนวทางการพัฒนาเมืองต่าง ๆ ทั้งนี้ มีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการจัดทำแพลตฟอร์ม เช่น กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (NATCOM) ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) สถาบันอุทยานการเรียนรู้ (T.K. Park) มหาวิทยาลัยพะเยา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายในแต่ละจังหวัด เป็นต้น นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดประชุมระดับชาติและระดับนานาชาติ เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน ได้แก่ การประชุม The Learning Link Forum: Toward a Lifelong Learning Ecosystem for All Gen ซึ่งมีผู้แทนจากเครือข่ายในประเทศและต่างประเทศเข้าร่วมประชุมกว่า ๓๐๐ คน และการประชุมสมัชชาสภาการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๘ ณ โรงแรมทีเค พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ โดยได้รับเกียรติจาก ศาสตราจารย์ณัฏฐ์ ภิญโญสินวัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน และในการประชุมดังกล่าว มีการรับรองมติสำคัญ ๒ เรื่อง คือ ๑) การสร้างการเรียนรู้เพื่อสร้างรายได้ Learn to Earn และ ๒) ระบบนิเวศการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต **เรื่องที่ ๒ การลงพื้นที่ศึกษาต้นแบบการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้** สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ ลงพื้นที่ศึกษาและเก็บข้อมูลปัจจัยแห่งความสำเร็จของเมืองแห่งการเรียนรู้ของประเทศไทยที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาจากยูเนสโกแล้ว จำนวน ๑๐ เมือง รวมถึงเมืองที่อยู่ระหว่างเตรียมพร้อมสมัครเข้าเป็นเครือข่ายเมืองแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดลำปาง จำนวน ๒ เมือง และศึกษาต้นแบบเมืองแห่งการเรียนรู้ระดับโลกและการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ณ นครเซี่ยงไฮ้ สาธารณรัฐประชาชนจีน และเมืองซูวอน จังหวัดคย็องกี สาธารณรัฐเกาหลี โดยรวบรวมแนวปฏิบัติที่ดี ปัจจัยความสำเร็จ และบริบทเฉพาะของแต่ละเมือง

“เรียนดี มีคุณธรรม”

และเรื่องที่ ๓ การพัฒนาเครื่องมือและองค์ความรู้ ที่ช่วยให้คนในเมืองนั้น ๆ นำไปใช้ในการพัฒนาเมือง อาทิ พัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ การจัดทำแผนที่การเรียนรู้ การพัฒนา “Thailand Learning Ecosystem Dashboard” ซึ่งเป็นฐานข้อมูลการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศไทย จัดทำและเผยแพร่สื่อ/ชุดองค์ความรู้ บทเรียนระบบนิเวศการเรียนรู้ และศึกษานำร่อง Museum-Based Learning ซึ่งเครื่องมือและองค์ความรู้ต่าง ๆ ช่วยให้คนทุกช่วงวัยเข้าถึงการเรียนรู้ได้ ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ประมวลผล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลควบคู่กับดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย และจัดทำ (ร่าง) ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต ประกอบด้วย ๔ แนวทางสำคัญ ดังนี้

**แนวทางที่ ๑ เสริมสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้และโครงสร้างพื้นฐานของเมืองเพื่อรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต** การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ของเมืองร่วมกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาระบบข้อมูลหรือดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการเมืองแห่งการเรียนรู้

**แนวทางที่ ๒ บูรณาการความร่วมมือและส่งเสริมบทบาทผู้นำชุมชนให้มีศักยภาพเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของเมืองแห่งการเรียนรู้** การกำหนดให้การพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้เป็นวาระแห่งชาติ โดยบูรณาการภารกิจ งบประมาณ และทรัพยากรทุกภาคส่วนสู่การสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้บนฐานชุมชน การยกระดับภาคีเครือข่ายแพลตฟอร์มเมืองแห่งการเรียนรู้ของประเทศไทย และการส่งเสริมการพัฒนาบทบาทผู้นำชุมชนให้มีศักยภาพเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมและกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม

**แนวทางที่ ๓ พัฒนาหลักสูตรและแหล่งเรียนรู้ เพื่อยกระดับเมืองแห่งการเรียนรู้ให้สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจและศักยภาพท้องถิ่น**

**แนวทางที่ ๔ พัฒนาการสื่อสารสาธารณะสู่การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต** พัฒนาภาคีเครือข่ายด้านเมืองแห่งการเรียนรู้ร่วมกันวางแผนการจัดเทศกาลส่งเสริมการเรียนรู้ (Learning Festival) การประชาสัมพันธ์ การเปิดพื้นที่ให้เยาวชน ประชาชน และภาคีเครือข่ายในพื้นที่มีส่วนร่วมผลิตสื่อหรือร่วมสื่อสารด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบสร้างสรรค์ โดยหน่วยงานส่วนกลางที่ภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมกันเป็นหน่วยส่งเสริมให้เกิดการต่อยอดกับผู้คนและชุมชน เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้หยั่งรากในทุกชุมชน และการเสริมสร้างศักยภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media & Information Literacy) แก่ประชาชนทุกกลุ่มวัย

ผลลัพธ์ของการขับเคลื่อน (ร่าง) ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต คือ ๑) การยกระดับเมืองแห่งการเรียนรู้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้ทุกคนในชาติเห็นความสำคัญ เกิดการบูรณาการความร่วมมือและงบประมาณข้ามหน่วยงานในระดับจังหวัดและในระดับชาติกับพื้นที่ ตัวอย่างเช่น ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ รัฐบาลประกาศให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ ทำให้เกิดความร่วมมือจากกระทรวงสาธารณสุขในการจัดทำและแจกถุง Book Start เพื่อเสริมศักยภาพการอ่านของเด็ก ๒) ประชาชนสามารถพัฒนาตนเอง เพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพ และเพิ่มการเรียนรู้ ๓) ประเทศไทยมี Lifelong Learning Dashboard รายจังหวัด ๔) เกิดนวัตกรรมแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ เช่น จุดบริการ Learning Kiosk หรือจุด Smart Point ให้บริการกับประชาชน และ ๕) คนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงแพลตฟอร์มดิจิทัลในการเรียนรู้ได้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบ (ร่าง) ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการเสนอเรื่องเมืองแห่งการเรียนรู้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อบรรจุเป็นวาระแห่งชาติ

### การพิจารณา

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอเพิ่มเติม โดยขอให้เพิ่มกรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) เป็นหน่วยงานที่ร่วมรับผิดชอบและร่วมขับเคลื่อน (ร่าง) ข้อเสนอดังกล่าว เนื่องจากกรมส่งเสริมการเรียนรู้สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับตำบลจนถึงระดับประเทศ

**มติ** ๑. ที่ประชุมให้ความเห็นชอบ (ร่าง) ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต

๒. ที่ประชุมมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการเสนอเรื่องการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ต่อคณะรัฐมนตรีบรรจุเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อสร้างชาติแห่งการเรียนรู้ (Learning Nation)

### เรื่องที่ ๔.๓ แนวทางสนับสนุนเพื่อเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาค กรณีโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล สังกัด สพฐ.

นางสาวปัทมา เอี่ยมละออ ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายการเงินการคลังและทรัพยากรทางการศึกษา สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอแนวทางสนับสนุนเพื่อเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาค กรณีโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล สังกัด สพฐ. มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์แนวทางสนับสนุนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาสำหรับโรงเรียนพื้นที่ปกติและพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลอย่างต่อเนื่อง โดยพบว่าปัจจุบันโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าโรงเรียนพื้นที่ปกติ ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการเดินทาง ด้านการบริหารจัดการ และด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนไม่สามารถบริหารจัดการได้ภายใต้เงินอุดหนุนรายหัวที่จัดสรรตามจำนวนผู้เรียน เนื่องจากโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดารส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีผู้เรียนต่ำกว่า ๑๒๐ คน (โดยเฉลี่ยจำนวน ๗๐ คน) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงจัดทำแนวทางสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล โดยวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าใช้จ่ายของโรงเรียนภายใต้สังกัด สพฐ. ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนในพื้นที่สูงและพื้นที่เกาะมากกว่าสังกัดอื่น ๆ เทียบกับโรงเรียนในพื้นที่ปกติ และรับฟังความคิดเห็นจากโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สรุปเป็นแนวทางการสนับสนุน ๓ แนวทาง ดังนี้

๑. จัดสรรในระยะแรกให้กับโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล ภายใต้สังกัด สพฐ. ก่อนเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่สูงและพื้นที่เกาะที่มีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนก่อนเมื่อเทียบกับสังกัดอื่น

๒. สนับสนุนเพิ่มเติมแบบเป็นก้อน (Block Grant) เพื่อลดข้อจำกัดจากการจัดสรรตามจำนวนผู้เรียน และช่วยให้โรงเรียนเกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ

๓. จัดสรรเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลมากกว่าโรงเรียนขนาดอื่น โดยโรงเรียนขนาดเล็กที่มีผู้เรียนไม่เกิน ๑๒๐ คน จัดสรร ๓ องค์ประกอบ คือ สนับสนุนค่าเดินทาง ค่าบริหารจัดการ และการพัฒนาผู้เรียน เนื่องจากโรงเรียนพื้นที่สูงพื้นที่เกาะ ครูจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมและดูแลผู้เรียนที่มีลักษณะเฉพาะ อาทิ ไม่ใช่ภาษาไทยเป็นหลักในการสื่อสาร ผู้เรียนพักนอน ส่วนโรงเรียนขนาดอื่นในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล จัดสรร ๒ องค์ประกอบ คือ สนับสนุนค่าเดินทาง และค่าบริหารจัดการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ประมาณการงบประมาณสำหรับสนับสนุนโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลตามแนวทางสนับสนุนดังกล่าว โดยโรงเรียนขนาดเล็กพิเศษที่มีผู้เรียนไม่เกิน ๑๒๐ คน ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมประมาณ ๒๒๐,๐๐๐ บาท/ปี โรงเรียนขนาดอื่น ได้รับ

การจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมประมาณ ๘,๐๐๐ – ๑๔,๐๐๐ บาท/ปี วงเงินงบประมาณที่ใช้เพิ่มขึ้นประมาณ ๑๐๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท/ปี ทั้งนี้ เงินสนับสนุนดังกล่าวอาจมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลง ขึ้นอยู่กับจำนวนและขนาดโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดาร และการพิจารณาเลือกองค์ประกอบ อัตราและวิธีการสนับสนุน รวมถึงนโยบายสนับสนุนเพิ่มเติมต่าง ๆ ของ สพฐ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณาแนวทางสนับสนุนเพื่อเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาค กรณีโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล สังกัด สพฐ. หากเห็นชอบโปรดมอบหมายให้ สพฐ. นำแนวทางฯ ไปดำเนินการจัดทำข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานให้คณะกรรมการสภาการศึกษาทราบต่อไป

### การพิจารณา

๑. การพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ควรครอบคลุมโรงเรียนภายใต้สังกัด สพฐ. และสังกัดอื่นที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล อาทิ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) ที่อยู่ตามแนวชายแดนและบริเวณพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารห่างไกล ในประเด็นนี้ นางสาวปัทมา เอี่ยมละออง ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ผลการศึกษาและแนวทางสนับสนุนที่น่าเสนอมาจากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลของโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล ๓ สังกัด คือ สพฐ. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ตชด. เพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายที่แตกต่างจากโรงเรียนในพื้นที่ทั่วไป ซึ่งแนวทางที่น่าเสนอเป็นหลักการสำหรับทุกสังกัดที่มีโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล ทั้งนี้ ในระยะแรกเสนอขอให้ สพฐ. นำร่องไปก่อน เนื่องจากมีจำนวนโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล (พื้นที่สูงและพื้นที่เกาะ) ในสัดส่วนมากที่สุด จากนั้นจึงขยายต่อไปยังสังกัดอื่น

๒. ควรกำหนดนิยามคำว่า “พื้นที่ทุรกันดารห่างไกล” ให้ชัดเจนว่าเป็นโรงเรียนขนาดเล็กด้วยหรือไม่ เนื่องจากโรงเรียนที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดารห่างไกลมีหลายขนาด อย่างไรก็ตาม โรงเรียน สพฐ. ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก หากสนับสนุนเพิ่มเติมให้ครอบคลุม “โรงเรียนขนาดเล็ก” จะเป็นไปได้หรือไม่ หรือให้ สพฐ. นิยามตามที่เห็นสมควรได้ ในประเด็นนี้ นางสาวปัทมา เอี่ยมละออง ชี้แจงว่า สพฐ. และหน่วยงานต้นสังกัดต่างๆ สามารถกำหนดนิยามเองได้ อย่างไรก็ตาม การศึกษาและข้อเสนอแนวทางฯ นิยามเชื่อมโยงกับเกณฑ์การคัดกรองความยากลำบากของโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลใน ๒ มิติ ได้แก่ ความยากลำบากในการเดินทาง เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ และความยากลำบากในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเชื่อมโยงกับค่าใช้จ่ายที่ต้องจัดสรรเพิ่มเติม อาทิ ค่าเดินทางของครูในการติดต่อราชการ การจัดการศึกษาเพิ่มเติมสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์หรือผู้เรียนที่มีลักษณะแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป

๓. โรงเรียนการกุศลที่จัดโดยองค์กรศาสนา ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ได้รับการสนับสนุนตามแนวทางการสนับสนุนฯ นี้หรือไม่ ในประเด็นนี้ รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ ขอรับไปพิจารณาแนวทางสนับสนุนการศึกษาในภาพรวมต่อไป

๔. โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่สูงหรือโรงเรียนในพื้นที่เกาะได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการก่อสร้างอาคารเรียนโดยใช้ราคาตามมาตรฐานกลางของ สพฐ. ที่กำหนดไว้เดิมหรือไม่ ซึ่งหากยังคงเป็นราคาเดิมจะไม่มีผู้รับเหมาเข้าไปรับดำเนินการ เนื่องจากการขนย้ายวัสดุเดินทางไม่สะดวก นอกจากนั้นยังไม่มีครูที่อยากไปอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว ในประเด็นนี้ประธานกรรมการสภาการศึกษาชี้แจงว่าปัจจุบันการจัดซื้อจัดจ้างยังคงเป็นราคากลางเดียวกันทั่วประเทศ แต่ถ้าหากอยากเสนอให้มีการเปลี่ยนแปลง สามารถจัดทำข้อมูลบรรจุไว้ในการประชุมครั้งต่อไปได้

๕. รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า การสนับสนุนโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล เป็นคนละประเด็น

**“เรียนดี มีคุณธรรม”**

แต่มีความเกี่ยวข้องกับมติคณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนภาครัฐ (คปร.) ในการจัดสรรกำลังคนและงบประมาณ ซึ่งแนวทางสนับสนุนฯ ที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษานำเสนอ เป็นการตอบโจทย์โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลที่เป็นโรงเรียน stand alone ก่อน เนื่องจากไม่สามารถควบรวมกับโรงเรียนอื่นได้ และจำเป็นต้องเปิดสอนไม่ว่าจะมีนักเรียนจำนวนกี่คนก็ตาม หากเสนอให้สนับสนุนโรงเรียนปกติทั่วไปทั้งหมดที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก อาจจะไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เนื่องจากส่วนราชการจะต้องบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในพื้นที่ปกติก่อน อาทิ การควบรวมโรงเรียนที่ยังคงเป็นปัญหาในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม โรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ โรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน ๑๒๐ คน กับโรงเรียนที่จำนวนนักเรียนเกิน ๑๒๐ คน แต่อยู่ในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล ซึ่งมีค่าเดินทาง ค่าบริหารจัดการ ที่เป็นภาระหนักมาก สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงจัดทำแนวทางสนับสนุนกรณีโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลก่อน ส่วนการสนับสนุนโรงเรียนปกติทั่วไป สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาอยู่ระหว่างการพัฒนาและจัดทำระบบงบประมาณใหม่ทั้งระบบ

**มติ** ๑. ที่ประชุมให้ความเห็นชอบแนวทางสนับสนุนเพื่อเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคกรณีโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล

๒. มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำแนวทางสนับสนุนเพื่อเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาค กรณีโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล สังกัด สพฐ. และสังกัดอื่นที่มีโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล ไปดำเนินการจัดทำข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานให้คณะกรรมการสภาการศึกษาทราบ

## ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องเพื่อทราบ

**เรื่องที่ ๕.๑** ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนทางดิจิทัล เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ

นางสาวดารณี อรุณวรการณ ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนทางดิจิทัล เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

ปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ยุคเศรษฐกิจสังคมดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีทักษะและสมรรถนะทางดิจิทัล จึงได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนทางดิจิทัล เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ โดยการจัดทำข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ดังกล่าว เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) แผน และนโยบายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน รวมทั้งมีการศึกษาสภาวะการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลต่อการผลิตและพัฒนากำลังคนทางดิจิทัล

ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนทางดิจิทัล เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีกำลังคนดิจิทัลที่มีคุณภาพ มีทักษะดิจิทัลทันสมัย สามารถเข้าถึงโอกาสการเรียนรู้และพัฒนาอย่างเท่าเทียม และสามารถแข่งขันได้ในระดับโลก” กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย ๕ กลยุทธ์ ได้แก่ ๑) พัฒนาระบบการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่ตอบโจทย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต ๒) พัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะทางดิจิทัลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ๓) ยกระดับสมรรถนะกำลังคนทางดิจิทัลในทุกระดับ ๔) ลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล และ ๕) สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา และองค์กรระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา โดยในเรื่องนี้ รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ

“เรียนดี มีคุณธรรม”

เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้รับความร่วมมือจากภาคีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนทางดิจิทัล เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ รวมถึงการมีหน่วยงานที่จะดำเนินการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ดังกล่าวสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

**มติ** ที่ประชุมรับทราบ

#### เรื่องที่ ๕.๒ ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและธนาคารหน่วยกิต

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ์ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ นำเสนอต่อที่ประชุมว่า สืบเนื่องจากการกำหนดประเด็นการดำเนินงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้มีการรวบรวมภารกิจกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและธนาคารหน่วยกิตเข้าด้วยกันเพื่อประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนและการบูรณาการสู่การปฏิบัติ โดยปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำแพลตฟอร์มธนาคารหน่วยกิต และได้มีการประชุมหน่วยงานภายในกระทรวงศึกษาธิการเพื่อร่วมกันจัดทำขอบเขตและรายละเอียดการดำเนินงาน (TOR) รองรับการทำงานดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว พร้อมนี้ได้ประสานความร่วมมือกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

**มติ** ที่ประชุมรับทราบ

#### เรื่องที่ ๕.๓ รายงานผลดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต พ.ศ. ๒๕๖๘

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ์ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ นำเสนอต่อที่ประชุมว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งได้นำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตดังกล่าว ประกอบด้วย ๓ มิติหลัก ได้แก่ มิติที่ ๑ ระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต มิติที่ ๒ คนไทยเรียนรู้ตลอดชีวิต และมิติที่ ๓ ผลของการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมี ๙ ตัวชี้วัดหลัก ๓๐ ตัวชี้วัดย่อย โดยผลการประเมินพบว่าคะแนนภาพรวมมีการปรับสูงขึ้นเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะนำผลดังกล่าวไปจัดทำรายงานและเผยแพร่ต่อไป

**มติ** ที่ประชุมรับทราบ

#### เรื่องที่ ๕.๔ ความก้าวหน้า (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ์ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ นำเสนอต่อที่ประชุมว่า สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือถึงกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขอให้พิจารณาและ/หรือยืนยัน (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการ ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการติดตามและรวบรวมข้อสังเกตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและได้เสนอยืนยัน (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ฉบับเดิมที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (เรื่องเสร็จ ๖๖๐/๒๕๖๔) ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเตรียมบรรจุในวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี และดำเนินการตามกระบวนการทางนิติบัญญัติต่อไป ทั้งนี้ หากมีความก้าวหน้าจะนำเรียนต่อที่ประชุมสภาการศึกษาเพื่อรับทราบต่อไป

**มติ** ที่ประชุมรับทราบ

“เรียนดี มีคุณธรรม”

## เรื่องที่ ๕.๕ รายงานความคืบหน้าการประเมินผลแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจิตอาสา

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตี รองประธานอนุกรรมการสภาการศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม จิตอาสาและสำนักสาธารณะ นำเสนอรายงานความคืบหน้าการประเมินผลแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจิตอาสา ซึ่งประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมสร้างคุณธรรมให้เป็นพลดีนิสัย ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างนิเวศการส่งเสริมคุณธรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๓ นวัตกรรมส่งเสริมคุณธรรม และยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาสมรรถนะการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับบุคลากรทางการศึกษา และศาสนา ผลการประเมินชี้ให้เห็นว่า สภาพปัญหาที่แท้จริงในปัจจุบันไม่ได้เกิดจากตัวเด็กเพียงลำพังแต่เกิดจากระบบนิเวศรอบตัวเด็ก เช่น สถาบันครอบครัวและชุมชน ซึ่งมีความอ่อนแอและเปราะบางมากกว่าตัวเด็ก ทำให้ต้องเร่งสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบนิเวศรอบตัวเด็กควบคู่กันไป นอกจากนี้ผลการสำรวจสถานการณ์คุณธรรมของประเทศไทยผ่านดัชนีคุณธรรม (ดัชนีคุณธรรม หรือ Moral Index ประกอบด้วย พอเพียง มีวินัย สุจริต จิตอาสา กตัญญู) และทุนชีวิต (Life Assets) พบว่า ภาพรวมพฤติกรรมด้านคุณธรรมของคนไทยยังอยู่ในเกณฑ์ที่น่าเป็นห่วงโดยเฉพาะในด้านวินัยและความซื่อสัตย์สุจริตที่มีแนวโน้มลดลง ร้อยละ ๕ สวนทางกับเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่กำหนดให้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐ อย่างไรก็ตามกลับพบว่า มิติความกตัญญูและจิตอาสาของคนไทยยังคงมีพื้นฐานที่ดีและอาจสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยมีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและสังคม

เพื่อให้เกิดการทบทวนและยกระดับการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงขอความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัด โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้สถานศึกษานำเครื่องมือวัดดัชนีคุณธรรมและทุนชีวิตไปขยายผลการสำรวจในสถานศึกษาทั่วประเทศ เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมอะไรที่เป็นปัญหาเร่งด่วนในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาและพัฒนา ทั้งนี้ สถาบันการศึกษาถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน

**มติ** ที่ประชุมรับทราบ

## เรื่องที่ ๕.๖ สรุปการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ และแนวทางการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

รองศาสตราจารย์ ประวิต เอราวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ นำเสนอต่อที่ประชุมว่าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุม โดยขอความร่วมมือให้ประธานอนุกรรมการแต่ละคณะ ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลในเอกสารประกอบการประชุมดังกล่าว และขอเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ และแนวทางการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

**มติ** ที่ประชุมรับทราบ

## ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ

### เรื่องที่ ๖.๑ รับรองมติการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๘

รองศาสตราจารย์ ประวิต เอราวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ เสนอให้ที่ประชุมพิจารณารับรองมติเรื่องในระเบียบวาระเพื่อพิจารณาที่ ๔.๑, ๔.๒ และ ๔.๓ เพื่อให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปขับเคลื่อนการดำเนินงานต่อไป

**“เรียนดี มีคุณธรรม”**

ศาสตราจารย์พิเศษทอง จันทรางศุ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือแจ้งเวียนเกี่ยวกับแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการตามมติคณะกรรมการโดยไม่ต้องรอรับรอง รายงานการประชุม (หนังสือที่ นร ๐๕๐๓/ว๔๔๑ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๘) โดยมีข้อความบางส่วน ดังนี้ “เมื่อคณะกรรมการมีมติในเรื่องใดแล้ว ให้ดำเนินการตามมตินั้นได้โดยไม่ต้องรอรับรองรายงานการประชุม เว้นแต่คณะกรรมการจะมีมติเป็นอย่างอื่น...”

**มติ** ที่ประชุมรับรองมติการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๘ ในระเบียบวาระที่ ๔.๑, ๔.๒ และ ๔.๓

## เรื่องที่ ๖.๒ กำหนดการประชุมครั้งต่อไป

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ์ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า การประชุมสภาการศึกษาครั้งต่อไป (ครั้งที่ ๑/๒๕๖๙) ฝ่ายเลขานุการจะประสาน ประธานกรรมการสภาการศึกษา (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ) เพื่อกำหนดวันและเวลาการประชุม และจะแจ้งให้คณะกรรมการสภาการศึกษาทราบในภายหลัง

**มติ** ที่ประชุมรับทราบ

เลิกประชุมเวลา ๑๐.๐๐ น.

นางสาวจันทิมา แท่นอินทร์  
นายกัมพล ธรรมหมื่นยอง  
นางสาวเต็มศิริ ทรงเจริญ  
นางปัทมา คำภาศรี  
นางสาวกิงกาญจน์ เมฆา  
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

เลขาธิการสภาการศึกษา  
กรรมการและเลขานุการ  
ผู้ตรวจรายงานการประชุม